

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра струнно-смичкових інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

” 25 ” червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

” 25 ” червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

” 25 ” червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Арфа»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.3.8)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1,2 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання гри» (арфа) з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

ОЛІЙНИК Ольга Григорівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри струнно-смичкових інструментів

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика (арфа)» затверджена на засіданні кафедри струнно-смичкових інструментів

від ”_17_” _червня___ 2021 р., протокол № _11_.

Завідувач кафедри струнно-смичкових інструментів

Ю. Ланюк

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців, що професійно володіють методикою викладання гри на арфі.

Основним завданням дисципліни є вивчення студентами загальних положень передової музичної педагогіки, методики і основ практичного викладання гри на арфі та їх застосування у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.**Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.**Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.**Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.**Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.**Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.**Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.**Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.**Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.**Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК17.**Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.**Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК3.**Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК4.**Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6.**Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7.**Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8.**Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК9.**Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК10.**Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК11.**Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК12.**Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК13.**Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК14.**Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК15.**Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СК16.**Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК17.**Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- РН2.**Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
- РН3.**Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.
- РН4.**Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- РН5.**Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- РН6.**Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
- РН7.**Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та джерельна база курсу.			
1	Тема 1	Історико-теоретичні аспекти курсу.	2
2	Тема 2	Музично-педагогічна діяльність, її особливості та значення	2
3	Тема 3	Передумови музично-виконавського процесу	2
4	Тема 4	Музичні здібності та їх розвиток у процесі навчання	2
Змістовий модуль 2. Організація та планування навчального процесу.			
1	Тема 5	Основні принципи організації навчального процесу	2
2	Тема 6	Організація навчально-виховної роботи	2
3	Тема 7	Індивідуальний підхід. Розвиток музичних здібностей	2
4	Тема 8	Значення індивідуального плану	2
Змістовий модуль 3. Методика проведення уроку.			
1	Тема 9	Різні форми роботи в класі	2
2	Тема 10	Роль педагога-вихователя в класі.	2
3	Тема 11	Виховання навичок самостійної роботи учня.	2
4	Тема 12	Розвиток творчих здібностей, імпровізація.	2
5	Тема 13	Проблемне навчання. Індивідуальний підхід.	2
6	Тема 14	Організація домашніх занять. Виховання самостійності	2
7	Тема 15	Проведення заліків та іспитів	2
Всього годин			30
2 семестр			
Змістовий модуль 1. Найважливіші передумови музично-виконавського процесу. Музичні здібності та їх розвиток у процесі навчання.			
1	Тема 1	Музичний слух.	2
2	Тема 2	Музичний ритм.	2

3	Тема 3	Музично-виконавська пам'ять.	2
4	Тема 4	Виконавська воля, виконавська уява.	2
5	Тема 5	Музикальність та темперамент.	2
Змістовий модуль 2. Початковий період навчання			
1	Тема 6	Методика проведення приймальних іспитів у ДМШ.	2
2	Тема 7	Зміст і методика проведення перших уроків в класі.	2
3	Тема 8	Посадка та постановка рук	2
4	Тема 9	Звуковидобування	2
5	Тема 10	Аплікатура	2
6	Тема 11	Педалізація	2
Змістовий модуль 3. Робота над музичним твором та основними видами арфової техніки (гами, трелі, арпеджіо, октави, акорди, подвійні ноти)			
1	Тема 12	Методика роботи над музичним твором.	2
2	Тема 13	Методика роботи над інструктивним матеріалом (гами, вправи, етюди)	2
3	Тема 14	Колористичні прийоми гри (флажолети, етуффе, глісандо, тремоло)	2
4	Тема 15	Переклади та редагування. Розвиток навичок редагування.	2
Всього годин			30

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Теорія і практика навчального процесу			
1	Тема 1-15	Ознайомлення з вітчизняною та зарубіжною методичною літературою та репертуаром. Написання рефератів на теми: «Музикальність як динамічна категорія», «Виконавська уява», «Емоційна та моторна природа ритмічного відчуття».	57
2	Підготовка до підсумкового контролю		3
2 семестр			

Змістовий модуль 2. Сучасні методики гри на арфі			
3	Тема 1-15	Вивчення сучасних джерел з педагогіки та методики викладання гри на арфі. Написання рефератів на теми: «Прийоми полегшення розвитку навичок читання з аркуша», «Техніка як засіб художньої виразності», «Музикальність та темперамент». Самостійний переклад п'єси для арфи та виконавська редакція твору малої форми або частини циклічного твору.	57
4	Підготовка до підсумкового контролю		3
Всього годин			60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Методика викладання гри» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрейко О.І. Виконавська традиція у контексті інтерпретації змісту музичного твору / О.І. Андрейко // Педагогіка і психологія професійної освіти, № 2. – Львів, 2009. С.206-214.
2. Гумен О. Арфова освіта у Львові: творчо-виконавський діалог /Олександра Гумен // Проблеми удосконалення професійної підготовки фахівців мистецьких дисциплін: Зб. Матеріалів Всеукраїнської відкритої науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті А.Ф. Кречківського. – Суми : Вінниченко М.Д., 2011. – С.50-52.
3. Козій М.К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів / М.К. Козій. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. – 140 с.
4. Музичний інструмент арфа: програма для музичних шкіл та музичних відділень початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) /уклад.: О.І. Ігумен, О.В. Гринькова, В.Л. Тихонова. – К, 2014. – 44 с.
5. Науменко С.І. Психологія музичності та її формування у молодших школярів: Навч. посіб / Світлана Іванівна Науменко. – К.: КДПІ, 1993. – 160 с.
6. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології / Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. – 2 К.: Просвіта, 2000. – 386 с.
7. Олійник О.Г. Педагогічна практика для арфи. Додаток до програми з предмету “Педагогічна практика” для вищих музичних навчальних закладів/ О.Г. Олійник. – Львів: ЛДМА ім. М. Лисенка, 2002. – 31 с.
8. Падалка Г.М. Модернізація мистецької освіти як наукова проблема / Г.М. Падалка // Науковий вісник Південноукраїнського державного університету ім. К.Д.Ушинського : зб.наук.пр. – Одеса, 2006. – С.3-9.
9. Падалка Г.М. Музична педагогіка / Падалка Г.М. – Херсон: ХДПІ, 1995. – 104 с.
10. Abbey-Lee L. Easy Reading. The Harp Column, 2000. №7(4), pp.6-7.

11. Aspnes L. Theory and Practice Go Hand in Hand. American Harp Society Teachers Forum (Winter 1998), №16. pp. 6-7.
12. Balderston S. The Art of Practicing. United States of America: Suzanne Balderston. 2000.
13. Balderston S. The Art of Teaching the Harp. United States of America: Suzanne Balderston. 2001.
14. Bullen S. The Role of Inspiration. American Harp Society Teachers Forum (Winter 2000), pp.6-7.
15. Coffey F. Practice Makes Perfect. The Harp Column, 1999. №6(5), p.8.
16. De Montesquiou O. The Legend of Henriette Renié. Bloomington, Indiana: AuthorHouse. 2006.
17. Gaál, E. The Kodály Concept for Harp. American Harp Society Teachers Forum (1999). Retrieved 2 June 2010 from <http://www.harpahungarica.com/articles/kodaly.html>
18. Gaál, E. Harp Playing for Life: The Kovács Method in Harp Pedagogy. American String Teacher. (2003). Retrieved 2 June 2010 from <http://www.harpahungarica.com/articles/harpplay.html>
19. Grandjany Centennial Fund / American Harp Society Inc. (2008). Marcel Grandjany: The Teacher. [DVD] New York: American Harp Society.
20. Harp Column Forum. (2010). Teaching Harp: The Russian Method / School. HarpColumn.com. Retrieved 7 July 2011, from <https://www.harpcolumn.com/forum/message-view?message%5fid=12259906>
21. Inglefield R. Marcel Grandjany: Concert Harpist, Composer and Teacher. Washington: University Press of America. 1977.
22. Kondonassis, Y. On Playing the Harp (2nd Edition ed.). New York: Carl Fischer. 2006
23. Lawrence, L. AHS Teachers Forum Interview. American Harp Society Teachers Forum (Winter 1998), 4-5.
24. Lawrence L., & Salzedo, C. Method for the Harp. New York: G. Schirmer, Inc. 1929.

25. Liber, J. A Method for the Harp: The Power of Music. Bologna: UT Orpheus Edizioni. 2008.
26. McDonald S., & Wood Rollo L. Harp for Today: a Universal Method for the Harp. Louisville: MusicWorks-Harp Editions. 2008.
27. Mills C. Harp Teaching Materials. Collected and Edited by Carolyn Mills (Handout). Wellington. 2010.
28. Newell, L. Analysis of an Aesthetic Pertinent to Sound. American Harp Society Teachers Forum (Summer 2001), pp.8-9.
29. Nichelson T. P. The Evolution of Harp Pedagogy in Twentieth Century America. Muncie, Indiana: Ball State University. 2003.
30. Owens D. Carols Salzedo: From Aeolian to Thunder - A Biography (2nd Edition ed.). Chicago: Lyon & Healy. 1993.
31. Perrett D. Technical Development for Harpists. London: Trinity College London. 2001.
32. Renié H. Complete Method for the Harp. Paris: Alphonse Leduc. 1966.
33. Rensch R. Harps & Harpists. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press. 1989.
34. Salzedo C. Modern Study of the Harp. New York: G. Schirmer, Inc. 1921.
35. Watkins D. Complete Method for the Harp. London: Boosey & Hawkes. 1972.
36. Zingel H. J. Harp Music in the Nineteenth Century (M. Palkovic, Trans.). Bloomington: Indiana University Press. 1992.
37. Zingel H. J. Neue Harfenlehre: Geschichte. Spielart. Musik. Leipzig: VEB Friedrich Hofmeister, 1981. Band 4. 110 s.

Рекомендована література

БАЗОВА

Пропонований програмний репертуар
дисципліни « Методика викладання гри на інструменті » (арфа)

Технічний матеріал (вправи, етюди)

1. Bochs-Obertuer Universal Method for the Harp
<https://ia800500.us.archive.org/8/items/universalmethodf00boch/universalmethodf00boch.pdf>
2. Concone L Etudes pour la harpe, op. 26,
<https://archive.org/details/tudespourlaharpe02conc/mode/1up>
3. Holy A. Technical studies for Harp. New York 1923
<https://ia802808.us.archive.org/27/items/technicalstudies01hola/technicalstudies01hola.pdf>
4. Salzedo C. The Harpist's Daily Dozen
<https://ia802803.us.archive.org/7/items/harpistsdailydoz01salz/harpistsdailydoz01salz.pdf>
5. Schueker E. Etüden-Schule des Harfenspielers Op. 18 :
<https://archive.org/details/etdenschuledesha1890schu/mode/1up>
6. Tombo A. Schule der Technik des Harfenspiels (herausgegeben von E. Schueker) Zweiter Teil. Leipzig: 1920
<https://ia601000.us.archive.org/11/items/schuledertechnik1920tomb/schuledertechnik1920tomb.pdf>
7. Zingel H. J. Neue Harfenlehre: Geschichte. Spielart. Musik. Leipzig: VEB Friedrich Hofmeister, 1981. Band 2.

П'єси

1. Гумен О. Українська музика для арфи. Перекладення для арфи у формі посібника для учнів 2-5 класів музичних шкіл. К, 2009
2. Гранжані М. Прелюдії
3. Добродинский Б. Сюїта «Барокко» Прага. 1961.
4. Добродинский Б. Сюїта (ред. О. Олійник)
5. П'єси для арфи (ред. О. Олійник). Львів, 2003
6. П'єси для арфи (ред. В.П. Полтаревої). Львів, 1958
7. П'єси для арфи (ред. В.П. Полтаревої). Львів, 1979
8. П'єси українських композиторів у перекладі для арфи (ред і упор. В. П. Полтарева)
9. Поліфонічні п'єси для арфи (ред. О. Олійник). Львів, 2003
10. Grandjani M. Deux Chansons Populaires Frangaises
11. Harp Album №2 (compiled and edited by A.F. Pinto)
<https://harpalbum12repri02newy.pdf>

12. Harp Album №4 (compiled and edited by A.F. Pinto)
<https://harpalbum12repri00newy.pdf>
13. Hasselmans A. Trois petites pieces <https://troispetitespi1900hass.pdf>
14. Снур Й. Сюїта №1 <https://suiteno1forirish00snoe.pdf>

Сонати, фантазії, варіації

1. Бах Ф.Е. Соната №4
2. Бенда Ф. Соната
3. Гайдн Й. Варіації
4. Давид Л. Соната
5. Дусік Я.Л. Шість сонат
6. Ібер Ж. Фантазія
7. Кардон Ж. Сонати Мі бемоль мажор та фа мінор.
8. Кікта В. Сонатина на честь Д.Бортнянського
9. Крумпгольд Ж. Сонати №№ 1, 4.
10. Мортарі В. Сонатина
11. Надерман Ф. Соната Сі бемоль мажор
12. Телеман Г.Ф. Фантазія

